

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta tropického zemědělství

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce **Využití zvířat a jejich produktů v lidovém léčitelství a během tradičních obřadů v Africe**

Student **Adriana Šrejmová**

Vedoucí práce **Ing. Magdalena Miřejovská, Ph.D.**

Pracoviště **Katedra chovu zvířat a potravinářství v tropech**

Oponent **RNDr. Irena Schneiderová, Ph.D.**

Formulace cílů práce	☒	☐	☐	☐
Volba vhodné metodiky zpracování	☒	☐	☐	☐
Splnění cílů práce	☐	☐	☐	☒
Odborný přínos práce	☐	☐	☐	☒
Originalita práce	☐	☐	☒	☐
Teoretické zázemí autora	☐	☒	☐	☐
Práce s daty a informacemi	☐	☐	☒	☐
Práce s odbornou literaturou (citace, norma)	☐	☐	☐	☒
Argumentace a kritické myšlení	☐	☒	☐	☐
Abstrakt a klíčová slova vystihují obsah	☐	☒	☐	☐
Členění textu do odstavců a kapitol	☐	☒	☐	☐
Srozumitelnost textu, úroveň jazykového zpracování	☐	☐	☒	☐
Přesnost formulací	☐	☐	☒	☐
Práce s odborným jazykem	☐	☒	☐	☐
Formální zpracování a celkový dojem	☐	☒	☐	☐
Celkové hodnocení práce známkou				3

Hodnocení: 1 = nejlepší

Datum 15. 5. 2022

.....
podpis oponenta práce

Odůvodnění hodnocení a celkové shrnutí:

Cílem BP bylo vytvořit ucelený přehled druhů živočichů, které jsou využívány v tradiční medicíně a léčitelství v Africe, specifikovat využívané části těl živočichů, jejich formu a způsob využití. Dalším cílem bylo vyhledat vědecky podložené informace, které by opodstatnily a vysvětlily, či naopak vyvrátily jejich využívání. BP tyto cíle splňuje dle mého názoru jen částečně a rozhodně nevyužila potenciál, který toto zajímavé téma nabízelo. Hned v úvodu autorka píše, že kultura Afriky je natolik pestrá, že se liší nejen mezi jednotlivými zeměmi, ale také v rámci regionů a států. Proto mi velmi brzy začalo připadat podezřelé, že ucelený přehled skončil skromným výčtem několika druhů – nosorožců, luskounů, primátů, psových šelem a několika druhů plazů.

Při čtení textu jsem pak brzy nabyla dojmu, že se rozhodně nejedná o rešerši vypracovanou z co nejvíce možných a dostupných zdrojů. Celé odstavce a někdy i kapitoly postrádají citace a odkazy na zdroje, často je jeden jediný zdroj uveden až na konci odstavce či kapitoly. Někdy se jedná o zdroje nedostatečné, například kapitola "Léčebné postupy tradičních léčitelů" uvádí na svém konci jediný zdroj, studii z Jihoafrické republiky. Dále se někdy jedná o zdroje poměrně nerelevantní, například kapitola "Luskouni a jejich význam v africké kultuře" cituje dva zdroje, přičemž se zdá, že jeden pojednává výhradně o významu luskounů pro tradiční kulturu a medicínu v Nepálu.

Jelikož mi bylo divné, že práce se vůbec nezabývá slony, zkusila jsem si zadat do Google vyhledávače slovní spojení traditional medicine elephants a našla hned dvě publikace pojednávající o využívání živočichů v tradiční medicíně v Tanzánii (Vats and Thomas 2015, Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine 11: 38) a Jižní Africe (Nieman et al. 2019, Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine 15: 34), které nejsou v BP uvedeny. Dále jsem po potenciálně vhodných zdrojích nepátrala, nicméně jen tyto dvě práce rozšiřují seznam využívaných druhů (nejen) o zebry, lvy, hrochy, medojedy nebo třeba různé druhy ptáků a ryb. Připadá mi tedy opravdu škoda, že autorka práci do značné míry pojala spíše jako přepisování různých obecně známých faktů ze zdrojů poskytovaných WHO nebo CITES a nesáhla do takových vědeckých publikací, aby přinesla skutečně zajímavou a neotřelou práci. Celkem nedůležité mi vzhledem k cílům práce připadají i kapitoly podrobně popisující lov nosorožců, zatímco ucelený přehled druhů využívaných v Africe skutečně chybí.

Seznam literatury na konci práce je poměrně obsáhlý, což je zarážející vzhledem k tomu, že text na první dojem obsahuje poměrně málo citací. Důvodem je to, že seznam literatury obsahuje minimálně 12 publikací, které v textu nejsou citovány.

Posledním závažnějším problémem práce je buďto autorčina neznalost druhů, nebo špatná práce s informacemi. Nezdá se mi, že by mezi primáty využívanými v tradiční medicíně v Africe měl být zařazen outloň váhavý, stejně tak je zvláštní tvrzení, že nejvíce používanými druhy plazů jsou hadi (Serpentes), ještěrky (Lacerta) a želvy (Testudines). Práci tedy vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnotím známkou dobře.

Otázky k obhajobě:

Autorka uvádí, že studie Liang (2018) ukázala, že při léčení poporodních potíží byl účinnější bylinný odvar v kombinaci s práškem z luskouních šupin než odvar samotný. Mohla by podrobněji popsat metodiku tohoto experimentu? Byly pacientky obeznámeny s tím, jaký léčebný prostředek užívají, nebo se jednalo o tzv. dvojité slepý experiment?

Jak je to s celkovým využitím zvířat dotčených tradiční medicínou a obřady v Africe. Jsou zvířata lovena a kompletně zutilkována např. na maso, nebo jsou často využity jen části důležité pro tradiční medicínu a léčitelství? Případně jakých druhů se to týká?

Na str. 11 autorka uvádí, že tradiční léčitelé se zabývají také tradičními onemocněními vázanými na africkou kulturu, například posedlost duchy, čarodějnictví, hněv předků nebo zanedbávání kulturních zvyklostí. Vybízí se trochu otázka, zda je například posedlost duchy skutečně problémem pouze africké kultury. Mohlo by se jednat o duševní onemocnění či poruchy, která mají svůj ekvivalent například i v našich končinách?

Datum 15. 5. 2022

.....
podpis oponenta práce